

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravištvo
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
poluletna . . . „ 2.—
četrtna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0-10

Št. 41.

V Ljubljani, dne 9. septembra 1910.

Leto V.

Boj sebičnosti!

Zapisali smo zadnjič besede: Lahko je ubijati kapitalizem na papirju, na shodih, a ubiti ga v lastnih prsih ga more samo krščanska misel. Ako hočemo namreč s svojim delavskim gibanjem zboljšanje delavskih razmer doseči, ako hočemo te kapitalistične naprave, ki samo posamezne bogate, večino ljudstva pa v bedi tlačijo, izpremeniti v toliko, da bodo vsem v blagor služile, potem moramo zlo najprej tam iztrebiti, odkoder prihaja, kjer se skriva, namreč v človeškem srcu, v človeški naravi. Kakršne so človeške misli, taka so človeška dela. Kjer gospodari v srcu pohlep po denarju, mamonizem, sebičnost, tam se rodijo tudi take naprave, ki služijo sebičnosti, mamonizmu. Potrebno je poznanje socialnih razmer, potrebna je organizacija, potrebni so agitatorji, a najpotrebnejša je ljubezen, požrtvovalnost, zatajevanje, misel za skupnost, brez katerih vsi programi obledijo, vse organizacije zastanejo, vsa zvestoba zgine in se vsi načrti razbijejo ob sebičnosti človeškega srca. Vsega tega nam more dati pa samo krščansko prepričanje in krščansko življenje.

Resnična je beseda, ki jo je izrekla neka pametna žena, da je socializem antikrist, ne zato, ker silí socializem na izpremembo družabnih razmer, na odpravo sedanjih družabnih razmer, ampak ker smeši ono duhovno prenovitev, ono prepojenje človeške družbe s krščanskimi mislimi, krščanskim duhom, brez katerega se prerojenje človeške družbe ne more izvršiti.

Kršćanstvo vidi dalje, kakor socialna demokracija, ki pobija samo vnanje kapitalistične naprave. Krščanstvo ubije s svojimi večno-lepimi in večno-resničnimi nazori mamonizem, sebičnost človeško tam, odkoder prihaja, namreč iz pokvarjenosti človeške narave. To je tudi namen vsega delovanja Cerkev, ljudi duhovno prenoviti, preroditi v nesebične, značajne člane človeške družbe; kajti samo iz takih more zrasti nov rod, nova družba, ki bo imela več smisla za skupnost in več ljubezni do delavskih stanov. Človeka je treba osvoboditi, zatrei v njem oni nagon, zmanjšati ono preveliko nagnjenje do mamona. Mamonizem ni samo doma v palačah milijonarjev, ta vlada tudi v srcu marsikaterega socialnega demokrata:

zakaj tudi med prvaki socialne demokracije se najde marsikateri »kapitalist«. Zato je tudi neumno in brezmiselno kričanje in zabavljanje socialne demokracije proti krščanstvu in Cerkvi. Ako hočemo premagati kapitalizem, moramo uveljaviti v človeški družbi krščanske nazore in krščanska načela. Ta bodo podrli in odstranila kapitalizem. Zato ostane večna resnica, da ni mogoče nobeno izboljšanje sveta, če prej ne izboljšamo človeka. Socialna demokracija sicer trdi, da je versko prepričanje stvar posameznika, da ta zadeva stranke nič ne briga, da je treba delavcu drugih bolj važnih stvari, kakor so to, namreč ljudstvu do cenejšega življenja, do gospodarske moči pomagati, zlomiti kapitalizmu moč; ampak to so, žalibog samo limanice, na katere naj bi se delavstvo usedlo. Zakaj ali je mogoče, da bi ostala v delavcu troha verske zavesti in iskra krščanskega življenja pri tem večnem zabavljanju in smešenju na njih shodih in v njih časopisih. Preštejte jih, pa jih boste lahko našli one, ki so zašli med socialno demokracijo in obenem krščanskim načelom zvesti ostali.

Z zatiranjem verskega čuta in smešenjem verskega življenja pa meče socialna demokracija kamenje na pot, ki zavira vsak res temeljit preustroj družabnih razmer.

Kršćanstvo samo je največja socialna moč, ki je v stanu, da vzgoji nov rod in novo družbo, v katerem bo zmagala ljubezen nad mamonom!

Tobačno delavstvo.

Zahvala in poslovilo.

Kot papirerezec ljubljanske c. kr. tobačne tvornice, cigaretni oddelek, kjer sem delal čez 36 let, si ne morem kaj, da bi se ne spominjal svojih sodelavcev in sodelavk, katerim sem toliko let stregel, kolikor je le bilo v mojih skromnih močeh. Če sem v tem času morebiti katerega kaj razžalil, prosim, naj se pozabi vse, kar je bilo morebiti kedaj neprijetnega in spominjajte se zgolj veselih dni. Zahvaljujem se Vam za vse prijazne dneve, osobito še za zadnji dan, 31. avgust, ko sem prišel k Vam, da se poslovim in ko ste mi čestitali in mi izročili lep šopek. Pri srčno se zahvaljujem za šopek in za Vaš

dragoceni dar in za prelepe pesmice, ki sem jih morebiti zadnjič čul v tvornici. Zahvaljujem se za izkazano mi naklonjenost gosp. ravnatelju Prossu, gosp. podravnatelju Kuncu, osobito še gosp. vodju cigaretnega oddelka oficijalu Ivanu Tomcu, gosp. delovodji Iv. Tometu, gg. delovodjem in paznikom, pred vsem pa sodelavkam in sodelavcem.

Ljubljana, 1. septembra 1910.

Valentin Bahar.

× × ×

Ko objavljamo po tovarišu Valentinu Baharju doposlano nam zahvalo in poslovilo, si ne moremo kaj, da bi se ne spomnili nekoliko velikih zaslug, ki jih imata tovariš Bahar in njegova žena Ana za slovensko krščansko-socialno delavstvo. Če bo kdo kdaj pisal povestnico slovenskega krščansko-socialnega delavstva, ne bo smel prezreti Tineta in naše Ančke, kakor smo pred leti in kakor še nazivamo danes v svojem ožjem krogu tovariša Baharja in njegovo ženo. Ob zibelki slovenske krščansko-socialne delavske organizacije sta stala v prvih vrstah oba: Tine in Ančka. Prvič sem čul in se seznanil z Baharjem na nekem shodu »Slovenskega katoliškega delavskega društva« leta 1895. Govorila sta takrat Iv. Rakovec, za njim pa Bahar. Govoril je lepi mož s svojo lepo brado prisrčno, segale so ti njegove besede globoko v srce. Znano mi je bilo iz listov že prej njegovo ime kot govornika na shodih slovenskega krščansko-socialnega delavstva. Naš Tine pa ni bil samo govornik, zelo priljubljen delavstvu, pripadal je tudi najodličnejšim agitatorjem slovenskega krščansko-socialnega delavstva. Tinetova beseda je vedno veliko zalegla med delavstvom, ker je vsakdo znal, da govori cel mož. Njegova žena Ančka je bila tista, ki je med ljubljanskim ženskim delavstvom prva vzele v roko podrobno agitačno delo. Beležimo prihodnjim rodovom v spomin, da je Baharjeva Ančka bila tista, ki je spravila skupaj agitačni aparat, ki je po navodilih dr. Kreka poklical v življenje ljubljansko »Katoliško društvo za delavke«. Ko smo ustanavljali »Podporno društvo«, je tudi Baharjeva Ančka skrbela za naše prve zaupnice, Tine

Carska zločinstva.

(Dalje.)

VII.

Bogato opravljena, kakor Neronovi vrtovi, je tudi mala družčina, ki je na mramornatem obronku. Od tu se odpre lep razgled. Vrh obronka, ki je s stebričem v zvezi s palačo, počiva Agripina na mehkih blazinah; kakor nebo sklanjajo se nad njo ciprese; zamorska sužnja pa pihlja vladarici hlad in senco. Pri nogah veliki gospej pa sedi Epiharita; krog nje stoji dvanaest gospej v bogatih oblekah. Nekaj korakov strani v priprosti, beli tuniki, sramežljivo ogrnjena z nebovišnjevim plaščem stoji Aricija, prijazna pevka. Poleg nje čepi sužnja, ki ji spremlja njeno petje; še drže prsti rujave, z zlatimi in bisernimi zapestnicami obložene roke liro na sedem strun.

Deklica je dokončala svoje petje, redko kdaj donel je njen glas gladkejši in čistejši, ko sedaj tukaj; pripoznale so jej gospe največjo hvalo. Cesarica je k zares cesarskemu

darilu pridejala dragocen kamen, obrobljen z biseri in ga natakne z lastno roko mladi devici. Pa zastoj pričakuje Aricija znamenje, da sme oditi. Pri vsej krasoti, ki jo obdaja, pri vsej pohvali, katero si je pridobila, dej je tesno pri srcu; želi si nazaj v pohlevno domače življenje, hrepeni po Avlu, ki je prvič danes zaostal, zanj se boji.

Slednjič si vzame pogum ter stopi pohlevno k postelji Agripine, se prikloni in reče:

»Smem li, o gospa, zapustiti ta kraj? Slepa prijateljica me pričakuje, kajti sama je in brez pomoči.«

Agripina se večkrat ozre k stebrenemu mostovžu, kakor bi koga pričakovala. Kar upre temne oči v Aricijo. »Ostani, dete,« jej odgovori. Čaka te še večja čast, kakor si jo slutila, še večji dar, kakor ti ga je podelila Cezarjeva mati, boš ga sprejela iz cesarjeve roke. Da, Neron sam bo prišel poslušat tvoje petje. Spomni se svoje najumetnejše pesmi in nikar se ne plaši pri njegovem pogledu.«

Aricija odskoči. »Neron — imperator?« praša in glas ji utihne.

»On sam bo prišel, vladar sveta. Ali si mar obmolknila veselja?«

Pevka pade k nogam cesaričinim. »Imej usmiljenje mogočna gospa!« zakliče deva v zadregi. »Ne prelamljaj oblube, ki mi jo je dala Epiharita v tvojem imenu.« Spusti me, cesarica — bodi milostna!«

Tu se potegne za devo tudi Epiharita. »Odpusti mojo drznost, gospa!« reče s svojim nizkim, zvonečim glasom; »mislila sem, da smem dovoliti deklici prošnjo, vsaj si ti sama vedla o tem, — prosim, nikar ne sramoti moje besede!«

Agripina se zavrta pokonci. »Deklica je neumna in ti ž njo, Epiharita. Sedaj je prepozno, ne morem je več spustiti, kajti glej, ondi gre cesar!«

V resnici se bliža Neron po mostovžu. Slekkel je hlamido (kratki plašč) in se ogrnil v bagreno, z zlatom obšito togo. Spremstvo njegovo je obilno, med njimi se nahaja Scevij in tribun Pizon, katera je povabil cesar k obedu, ki naj dopolni slavni dan.

(Dalje.)

pa za zaupnike, dasi sta storila to za kulisami. Pred leti sta Tine in Ančka, kadar se je šlo za shode, vedno imela v rokah glavno agitačno delo v ljubljanski tobačni tvornici. Zнала sta to tako fino izvesti, da zlomek ljubosumnosti ni kazal nikjer rožičkov. »Ti, slišiš, pa ne smeš biti hud,« tako je Tine začel, kadar je agitiral, pojašnjeval ali pa koga okregal. In res, na Tineta še ni bil nihče hud, na Ančko pa tudi ne. Oba sta imela tisto redko lastnost previdnosti držati ljudi skupaj in ljudje so ju radi ubogali. Bahar si je pridobil velike zasluge na polju delavskega združništva. Bil je lepo vrsto let predsednik »Prvega ljubljanskega delavskega konsumnega društva«, dober, skrben, previden, priljubljen gospodar. Njegova zasluga je, da so se pod njegovim vodstvom popolnoma obnovili in olepšali prostori našega ljubljanskega delavskega konsuma, ki je bil pod njegovim vodstvom središče in zbirališče ljubljanske krščansko-socialne delavske organizacije. Bahar je navdušen Slovan in pravi prijatelj bratov Hrvatov. Plakal je veselja, kadar so nas posetili bratje delavci Hrvatje. Sam je tudi rad s svojo ženo pohitel k bratom Hrvatom. Ni bilo pred leti našega slavlja kjerkoli v širni naši domovini, ki bi se ga ne bila udeležila Tine in njegova Ančka. Še letos je že vpokojena Ančka spravila več zelo dobro obiskanih shodov skupaj, na katerih se je potegnilo že vpokojeno tobačno delavstvo za to, da ne ostane prezrto pri novi regulaciji penzij. Kakor poročamo na drugem mestu, so stari provizijonisti in provizijonistkinje dosegli, kar so zahtevali na letošnjih shodih začetkom letošnjega leta. Oba, Tine in Ančka, sta vzorna katoličana, kar jima je le v čast. Prepričani smo, da bosta oba: Ančka in Tine tudi zdaj, ko uživata zaslužen pokojnino, še nadalje delovala na polju slovenskega krščansko-socialnega delavstva.

Pokojnine že vpokojenega tobačnega delavstva.

»Avstrijska krščanska tobačna delavska zveza« javlja, da se s 1. septembrom povisajo pokojnine tistih tobačnih delavcev in delavk, ki so bili vpokojeni pred 1. januarjem letos, ko so stopila v veljavo nova določila o provizijah tobačnega delavstva. Po besedilu že razglasene cesarske odredbe bodo uvrstili stare provizijoniste c. kr. tobačnega delavstva v tiste plačilne razrede, v katere bi jih bili uvrstili, če bi šli šele zdaj v pokoj in po tisti plači, ki so jo imeli, ko so bili vpokojeni. Sledeči zgledi pojasne vso zadevo. Prevzemalka, ki je stopila v pokoj, ko še ni bila uveljavljena nova pokojnina, dobi tisto pokojnino, katero dobi prevzemalka, ki stopi danes v pokoj. Že vpokojena špinarca doti tako pokojnino, kakršno dobi špinarca, ki stopi zdaj v pokoj. Ravno to velja tudi za vse ostale delavske skupine. Kakor izprevidite iz navedenih zgledov, se uvrste stari penzionisti in penzionistkinje v tiste plačilne razrede, v katere pripadajo zdaj kategorije, kjer so vpokojenke prej delale. Samoobsebi je umeyno, da so merodajna za uvrstitvev službena leta. V tem smislu naj se popravi tudi tozadevna »Slovenčeva« notica. Kakor se razvidi iz nam došlega poročila, je doseglo vpokojeno tobačno delavstvo, kar je zahtevalo. Pripomnimo, da so se naši poslanci, pred vsem naš urednik, kakor tudi naše organizacije z vso silo zavzeli za zahteve že vpokojenega tobačnega delavstva.

Socialna demokracija izkuša po dolgem času zopet begati naše ljudi. Zadnji »Glasnik« je poročal v »Socialnem Vestniku«, da takozvana postava o zvišanju dohodkov starih penzionistov (Altpensionisten) ne velja za tobačno delavstvo. Seveda, v svoji neumnosti, ki je v tem slučaju popolnoma po gotovem nam dobro znanem namenu neumnost, čenčajo po tvornici, češ, da »Glasnik« ni dobro informiran, ker se pokojnina tobačnemu delavstvu izboljša. Socialna demokracija igra vlogo vsevedežev, zato pa zavija in laže, ker se postava, ki jo je omenjal »Glasnik«, tiče c. kr. uradnikov in pa c. kr. slug in c. kr. poduradnikov. Zadeva starih penzionistov tobačnega delavstva je izpadla boljše, kakor pa pokojnine za ostale državne uslužbenke, ker dobe stari tobačni penzionisti toliko, kolikor tisti, ki se zdaj vpokoje, če bi pa veljala tudi za tobačno delavstvo tista postava, kakor za ostale državne uslužbenke, bi dobili tobačni stari penzionisti manj, kolikor zdaj dobe. Rdeči Jaka se je zopet enkrat mešal v zanj prevročo kašo in se je po svoji stari navadi pošteno opekel.

Med brati in sestrami.

Javornik. V nedeljo popoldne vsi na shod, ki ga priredi Jugoslovanska Strokovna zveza. Poročal bo na njem poslanec dr. Ivan Zajec.

Idrija. Zadnji lažnjivi »Naprej« je doprinesel afero Tomaža Kobala s katerim pa hoče Tomaža Kobala oprostiti, da je nedolžen obdolžitve. Tisti lažnjivi dopisun, ki ni popolnoma informiran o teh stvareh in se vtika v stvar, ki nima sploh pojma o tem, da bi razpravljaj o aferi po časnikih Sedaj pa navedemo laži, katere trosi o nas in nam hoče poštenje jemati. 1. Ko pravi, da smo mu mi napravili stroške, ki jih je sedaj čez 150 kron, kar je popolnoma laž, namreč da so se napravili taki stroški je on popolnoma sam kriv, ker ni bil zadovoljen z 11 K 75 v. Zato, rej mi nismo napravili iz namena ali škodoželjnosti, kakor pravi zadnji lažnjivec. 2. Kakor se je izrazil tudi zadnji dopisun, da smo mi kričali, to je največja laž. Mi smo marveč mirno pojoč korakali po javni cesti. 3. Delal bo tri mesece za druge in to zaradi ene same malenkostne besede ko je rekel nekim ponočnjakom čukarije, ki so kričali mimo njegove hiše »Čuki« drugam pojdite kričat. Tako piše zadnji lažnjivi »Naprej«. Delal bo res tri mesece, pa ne zaradi nas in advokatov, temveč zaradi par njegovih svetovavcev, ki jih ima od soc. demokratične in liberalne stranke. In ko nas imenuje ponočnjake, to je laž, ker se to ni zgodilo ponoči ampak popoldne, ko je on nas pričakoval 50 korakov od njegove hiše na javni cesti in je mislil, da se bomo mi bili z njim. In na to je on nas začel izzivati s »Čuki« na pojasnilo par tovarišev, ki so mu razjasnili, da mi nismo »Čuki« ampak »Orli«. Na pojasnilo pa vseeno še izziva naprej, potem pa reče, če ste Orli pojdite ponoč pet. In pa ko pravi, da je to malenkost ker je razžalil cel odsek. Ali je to malenkost? Da se je že »Naprejevemu« dopisunu sanjalo o tem, da mu mi ne bomo molčali, temveč z resnico na dan prišli. Ker pa dopisun spravlja resnico v temo, nas veseli, ko pravi, da bo v naslednji številki pojasnil celo afero od začetka pa do konca, mu mi bomo iz srca hvaležni če bo on resnico napisal. Sedaj pa izjavljam, da je neinformirani dopisun lažnik, ki hoče nedolžnim čast in poštenje krašiti. Na zdar!

Kaj pa Tone? Pri nas v Idriji se delavcem že zelo čudno zdi, zakaj si ne upa Kristan več sklicati javnega shoda, na katerem bi lahko tudi poslanec Gangl poročal, kako vestno izvršuje svojo poslansko dolžnost kot poslanec in ne bi mu bilo treba hoditi drugam shode delat in ljudem obetat paradiž. S tem se bo naš poslanec samo blamiral. Čudno se zdi marsikomu, kako je to, da Gangl hrepeni samo po tem, in zadovoljen je, ako postaja vsaki dan bolj bogat na blamaži. Tonček pa, ki je prej sklical za vsako figo javen shod, bi se pač tudi sedaj toliko potrudil, da bi vprašal javno na shodu poslanca Gangla, ali res nima družega dela, kakor to, da hodi po svetu spuščati flavce in se tako hoče blamirati. Nekateri delavci pa o Kristanu ugibajo marsikaj, pravijo, da Tončeta v Idriji zaradi tega ni, ker si od delavcev ne upa več dobiti toliko svetlih kronic, kolikor jih je že dobil svoj čas, saj je že pri neki zadnji fehtariji kričal nad delavci, češ, da je tristo svinj med vami, to pa zato, ker se še dobijo taki, ki majo kaj soli v glavi in ne trobijo v njegov rog. Seveda kšeft je kšeft in Kristan zastoj ne bo hodil v Idrijo na uro gledat, ako si tudi drugače ne zasluži kaj pinka. Ker ga pa v Idriji ni, da bi fehtaril, pa v »Napreju« zbija kozle; tako je v eni predzanjih številc pisal nekaj o klerikalni pozabljivosti. No, kje je že to, ko je on obljuboval delavstvu, da jim bo on priboril boljši zaslužek, ženskam je pa obljubil da bodo imele mesto kave za zajtrk gabelfruštek, no in vendar je še vse pri starem in pri obljubah ostalo. Torej o pozabljivosti lahko molčite vsi sodrugi s Kristanom vred.

Sava. Izprevideli smo, da soc. demokratje zato prirejajo veselice, rdeče večere in noči, da lahko skup lumpajo in se tepejo. Potem se pa tožijo pri g. inženirju, kot bi bil on njih sodnik. Resnica je, da je sodrug M. zahteval pri g. inženirju, naj sodruga, ki je bil na rdečem večeru malo bolj korajžen in za boj vnet, od dela odpusti, da bi kakemu sodrugu zopet krvi ne spuščal. Dvomimo pa, da bi bil on toliko pod njihovo komando, da bi rdeče delavce na tožbo soc. demokratov od dela odpuščal. Sedaj se bosta ap sodruga najbrže dvobojevala, saj družega jim ne ka-

že. Res lepo bo v prihodnji socialistični državi, ko ne bo nobene oblasti, se bodo pač klali kot prašiči. Bo vsaj meso poceni, če le ne bo škodljivo.

Strokovno društvo na Savi se zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da se je izlet na Šmarno goro tako krasno izvršil. Posebno č. g. Karolu Čuk za njegov trud, cerkveno opravilo in govor, v katerem nam je razložil podrobnost turista izletnika z višjim namenom človeka na poti v večnost. Dalje č. g. Markežu za prijazno gostoljubnost v zavodu sv. Stanislava, vrlim našim pevcem, ki so mnogo pripomogli lepšemu dnevu, kateri nam bo ostal vsem v spominu.

Prometna zveza.

Nova plačilnica »Prometne zveze«. Iz vipavske doline. V Prvačini, na križišču železnice Gorica - Trst in Gorica - Ajdovščina se je v nedeljo, dne 4. t. m. ustanovila plačilnica »Prometne zveze«. Neustrašeni, zdravo misleči možje so okopali nekaj ledine in zasejali seme edino pametni, najugodnejši in najcenejši organizaciji železničarjev, možje, ki so spoznali, da je napredek le mogoč na podlagi krščanskega mišljenja in da je vse drugo le oderuštvo in pesek v oči. Pristopilo je takoj 22 članov, ki jih nobeden ni ne silil in ne vabil in to je temelj na katerega se sme staviti mnogo lepih upov, posebno pa, da bode na tej točki iz te plačilnice nastala v doglednem času delavna, močna krajevna skupina Prometne zveze. Vsi navzoči so si dali besedo, da nobeden ne miruje, ampak, da hoče neumorno delovati, da se njihova četa od dne do dne množi. Videti je bilo, da ima sleherni že izkušnjo in to dejstvo opravičuje najlepše nade. Centralo je zastopal g. Tertinek od krajne skupine Ljubljane in to skupino pa tovariš Ignacij Voje. G. Tertinek je zbranim obrazložil pomen in stremljenje Prometne zveze v poljudnih besedah in temeljito, kolikor je dopuščal žalibog kratko odmerjeni čas. Obljubil pa je nam, da nam bode prinesla »Naša Moč« vse, kar mora vsak član o svoji organizaciji vedeti. Posebno nam tukaj je to tembolj potrebno, ker nam centrala radi pičlo primerjenih sredstev ne more nuditi slovenskih pravil in izvestij. Mora nam torej »Naša Moč« priskočiti na pomoč, da ne bomo tavali po temi. Pa tudi mi imamo mnogo za potožiti — ne smete si misliti, da se nam mleko in med cedita ali da imamo morda vsega v izobilju, ali pa da z nami ravna jo lepše, kot z našimi sotrpini drugod — ne, še slabše se nam godi, ker smo bili osamljeni, prepuščen vsaki svoji usodi. Tudi mi se bomo posluževali »Naše Moči« da bode ona tolmačila naše težnje širnemu svetu tudi izven vipavske doline. Voditeljem plačilnice je bil enoglasno izvoljen g. Franc Žumer, ki je s kratkimi, a jedrnatimi besedami pozval vse člane k neumornemu delu za procvit Prometne zveze. Dal Bog, da se mu želja v polni meri izpolni!

Govor zastopnika osrednjega odbora »Prometne zveze« g. Langenderja na izvanrednem občnem zboru skupine Ljubljana dne 13. avgusta.

(Dalje.)

Kolikega pomena za člane Prometne zveze je mrliška odpravnina, je pa najbolje, če se vpraša dotične, ki so bili toliko nesrečni, da so jo rabili in zopet bili toliko srečni, da so je bili deležni. Pomisliti je treba, da boleznj stanejo denar in če bolezen traja dalje časa začne pomanjkanje na vrata trkati, posebno če je oče obolel, ki med boleznijo nič ali pa prav malo na roko dobi. In če kruta smrt pobere moža in ženo z otročiči ostane brez vsake pomoči! Čestokrat se prigodi, da neusmiljeni hišni gospodarji take sirote še na cesto poženejo, da, celo zarubijo, ker je mogoče med boleznijo nekaj stanarine neporavnane ostalo. Sploh če je smrt svojo koso zavihtela, so beda in tirjalci najbližje. Res je, da dvesto kron ki jih zagotavlja Prometna zvezain ki jih nakaže takoj, ko se ji slučaj smrti naznani, ni veliko, a v stiski boljše, kot nič. Reva, ki ni vajena v razkošju živeti si ve in zna s tem malim zneskom tudi solze sušiti. Nič manj potreben jih je mož, če se mu žena preseli v oni svet. Otrokom je treba strežnice in mnogo, mnogo družega; štedljiv človek si z 200 K razume pomagati. Že ta zavarovalnina ali odpravnina morala bi zadostovati pri vseh naših agitacijah za rast in razcvit Prometne zveze.

Zakaj uživa Prometna zveza pri svojih članih in tudi pri drugih organizacijah toliko ugleda in zaupanja? Ker ona ne obljubljuje svojcem nedosegljive stvari, ker ima na čelu može, ki znajo preudariti in vselej ob pravem času, s pravo taktiko in odločnostjo koristi članov zastopati. V primeru si je treba le oni pomenljivi boj leta 1907 predočiti. Ko se je šlo za izboljšanje plač uslužbencev vseh tostranskih avstrijskih železnic, so se vse organizacije združile in se dogovorile za skupen nastop. 30. september je bil odločilen dan, ali se udajo uprave ali pa se 1. oktobra začne s pasivno rezistenco. Soc. demokrati so bili najbolj kričavi in so se pridušali, da ne odnehajo od stavljenih zahtev niti za las — ali glej jih lisjake, komaj pa so železniške uprave nekaj privolile, so sociji sramotno pod klop zlezli ter koaliciji pokazali njih iškarjotski hrbet. Za to da so se njih kolovodje prikupili nekaterim mogtocom — našim tiranom so izdajalsko zapustili svoje zaveznike. Na ta način se je koalicija skrhalo in hočeš-nočeš-moraš, so se morale tudi druge organizacije udati. Tega madeža seti naši nasprotniki ne operejo nikoli, naj upijejo lažejo in nas obrekujejo, kolikor hočejo.

Govornik je naštel še nebroj lumparij iz tabora soc. demokracije avstrijske in izvenavstrijske — katere pa ne bomo dalje oipsovali, kajti konec je tu in tam vedno isti: brezvestna zloraba nerazsodnosti ubogih zaslepljenih sodrugov.

Nadaljuje: Avstrijska zakonodaja je delavstvu in nižjim slojem sploh naklonjena, ker večino tvorijo poslanci krščanskega mišljenja, ki so po hvalevredni splošni volivni pravici prišli iz naše srede v parlament. Le ti moške poznajo našo bedo, ker so od nas, pridejo med nas in naše stoke tudi slišijo. Le ti moške zamorejo na pristojnem mestu za nas povzdigniti glas, ker čutijo z nami in so z nami enega srca.

Hvalevredno za ljubljansko skupino je, da se je ona začela zavzemati za čuvajke na progi. Prometna zveza hoče te trpinke prav posebno v zaščito vzeti in iztirjati za nje človeške plače. Če mora ženska službo opravljati s tisto odgovornostjo, kakor moški čuvaji, naj se jo tudi enako plača. Ako bo pa železniška uprava prisiljena ženske čuvajke enako plačati, kakor moške, si bo pa vendar premislila, da je mož sposobnejši za tako težko in odgovorno službo in bo opustila te trpinke nastavljanje. S tem bode tudi spojena dosega ustanovitev novih družin in lastnih ognjišč. Velika ali velepomembna socialna naloga!

(Konec prihodnjič.)

Notranjski čuk je prišel zopet na dan, za katerega je neka tovaršica vprašala pred kratkim časom. Sedaj se je pa potuhnil topot čuk v socialno-demokratske družbe, da kaj nabere hrane za svoj klun in kaj je nabral? Kaj je delavec in socialno-demokratski voditelj. Kaj je delavec, tako se je neki notranjski rdečkar-voditelj izrazil, da je delavec — gospod, in to sicer edino po zaslugi — rdeče bande. Vprašamo tukaj javno, da ako res misli gosp. Š. tako, zakaj pa ne odloži službe umikalnega čuvaja (Weichenwächter) ter zamenja svojo uniformo s preprosto raztrgano delavsko obleko ter svojo mesečno plačo zamenja z navadno siromašno dnevno plačo. Torej, ako mislite tako o delavcu, svetujemo rdeči bandi, naj nas ruje pusti v miru. Da pa, kakšno izobraženost imajo, so se pa tudi že dostikrat pokazali, ko so svojemu staremu članu rdečkarju enkrat fige kazali; priče so na razpolago. Neki drugi rdečkar se je pridušal, da njegovi sinovi ne bodo smeli biti nikdar — ajmohtarji, da zato bode že skrbel on sam. Tretji se je izrazil tako, da ako ne bi bilo farjev na svetu, da bi se še dalo živeti, da so edino farji krivi, da je draginja se tako povzdignila. Kaj se vse izmisli rdeča banda, to naši somišljeniki vedo dobro sami, zato rdečkarjem svetujemo, naj kar čisto pri miru pustijo ajmohtarje. Kaj je pa delavec, povemo pa mi to tako: Delavec je suženj kapitalizma, kateri mu izsesava telesne moči; kadar ga popolnoma izsesa, ga pošlje mesto v pokoj v — grob. Torej delavec, kateri je izpostavljen na prostem dežju, vsem vetrovom, snegu in mrazu, kateri je suh kruh za kosilo ali pa še tega ne, iz takega ubogega trpina, ki si krvavo služi svoj skromni kruh, takega naj bi nekateri rdeči petelini izživali? Ako je vaš želodec poln, pustite nas v miru, ne bijte nas s kolom po glavi. Tukaj se vidi,

kakšni prijatelji delavca ste. Kaj se vedno hlinite, saj je rdeča hinavščina že na dan prišla. Zadnji čas je, da napravimo enkrat za vselej konec vašemu preziranju. Čas nas kliče k svobodi, ne nazaj k tlaki, torej tovariši le urno na delo, da pridemo tem prej do svojih zaželenih ciljev in napravimo konec rdeči hinavščini. Tovariši na delo, čas je tu. Zdravi! Kraški čuk.

Okno v svet.

Mnogo Pratik se dandanes vsiljuje našim bravcem po širni domovini, toda izbira je prav lahka. Kdor je le enkrat imel v rokah našo »Družinsko Pratiko« s podobo sv. Družine, nikdar več ne bo segel po kaki drugi Pratici. Posebno letošnja izdaja se bo prikupila vsakomur zaradi raznovrstnega poučnega in zabavnega berila in lepih slik. — Zahtevajte jo povsod!

Soc demokratska mladinska organizacija v Nemčiji je v zadnjem letu lepo napredovala. Število naročnikov rdeče »Arbeiterjugend« je od 28.000 naraslo na 45.000. Strokovne organizacije so darovale mladeniški organizaciji 12.603 mark (1 K = 1 K 20 v), sranka pa 10.559 mark. Društvo ima 105 društvenih domov in je izdalo 500.000 letakov. Vendar se pa ta soc. demokratska organizacija ne more primerjati s kršč. soc. mladeniško organizacijo, ki šteje v Nemčiji 250.000 članov.

Poljske strokovne organizacije, ki štejejo nad 6000 članov, so na zadnjem občnem zboru 14. in 15. avgusta v Krakovu soglasno sklenile, da pristopijo osrednji komisiji kršč. soc strokovnih organizacij na Dunaju. Seveda so si pri tem Poljaki izgovorili prosto roko v narodnih vprašanjih.

Kaj ho z bratstvom? V Bodenbachu, kjer imajo soc. demokrati svojo strankarsko šolo, so Nemci (seveda sociji) do krvi pretepli nekega češkega separatista. Separatisti so tisti češki rdečkarji ki zahtevajo, da se Čehi ločijo od osrednje organizacije na Dunaju. — V Pragi grozi zaupnik rdeče volivne komisije v I. okraju Kouša, da bode centralist Rautenkranz, tajnik soc. demokratske organizacije kovinarjev, iz bikovkami pretepen, če bo še enkrat govoril. — Separatisti zahtevajo od čeških podjetnikov, da naj njih centralistiške »sodruge« iz službe odpuste. Ta razpor se je pojavil že celo med tiskarji, ki so se dozda od celegarazpora vzdržali. In vse to se godi med bratej! O jej, fraternite!

Nuna — doktorica. V Lvovu je bila imenovana za doktorico modroslovja uršulinka sestra Cecilija Lubienska. Vse rigoroze je izvršila z odliko. Pa pravijo, da vera in veda ne spadata skupaj.

XXI. MEDNARODNI RUDARSKI KONGRES.

Pred par tedni se je vršilo v Bruselju XXI. mednarodno zborovanje rudarskih organizacij. Do leta, v katerem letu je bil ta kongres v Solnogradu, se je udeleževala kršč. rudarska organizacija teh zborovanj. Ker so se pa tam pričele obravnavati stvari, ki ne spadajo na stanovsko, pač pa na politično polje, zato se je zlasti močna kršč. rudarska zveza v Nemčiji odtegnila vsakemu sodelovanju.

Na lanskem kongresu, ki se je vršil v Berlinu, je predlagala avstrijska delegacija, da naj se za naprej vrše ta zborovanja le vsako drugo leto. Temu predlogu so se pridružili tudi Nemci. Ker so pa Angleži, Belgijci in Francozi ta predlog zavrnili, zato so Avstrijci in Nemci sklenili, da se oni odselej naprej ne udeležijo vsakega kongresa. Med tem ko so Avstrijci ostali dosledni, so nemški soc. demokrati, kljub vsem prisegam odposlali tri odposlance v Bruselj.

Med drugimi predlogi so letos, kakor tudi druga leta, stavili Nemci predlog, da naj se odpravi žensko in otroško delo v rudarski industriji. Ta predlog je bil na vsakem kongresu predmet živahne debate. Tako se je leta 1909 od strani Nemcev ostro očitalo Angležem, da jim ni resno mar, da se odpravi otroško delo v rudokopih. Angleži so pa izjavili, da se bodo vedli pri tem vprašanju »nepristransko«. Pri glasovanju se je prepoved nedoletnih od Avstrije, Belgije in Nemčije sprejela enoglasno, dočim so se Angleži in Francozi glasovanja vzdržali. To je povzročilo med ostalimi veliko nejevoljo.

Tudi letos se je razvila pri tem vprašanju ista komedija. Nemci so zahtevali, da

se mladini pod 14 let sploh prepove vsako delo, mladim pod 16 let pa vsako podzemeljsko delo. Dalje se je od istih predlagalo, da naj se v vseh državah deluje na to, da se žensko delo sploh prepove pri rudarjih. Seveda je bil prvi predlog glede mladine odklonjen, dočim je bil predlog glede prepovedi ženskega dela po rudokopih sprejet. Ravno tako je bil sprejet od vseh predlog, da naj se rudokopi podržavijo. Proti so glasovali samo Poljaki. Omenjeno bo, da je bil ta predlog že na vseh teh kongresih obravnavan. Lansko leto pa je belgijski delegat Leblanc držal pri tem skozi in skozi revolucionaren govor. Rekel je, da delavsko gibanje nima samo telesa, ampak tudi dušo. Duša pa naj bode hrepenenje po razdejanju sedanje družbe, ki se sestoji le iz izsesalcev. Dokler obstoja privatna last, je omejitev izsiljevana nemogoča. Ta govor je izzval pri nekaterih odposlancih velikansko odobravanje.

Iz tega razvidimo, da imajo nemški kršč. soc. rudarji popolnoma prav, da se ne udeležujejo takih »stanovskih« kongresov, kjer se le hujska pa malo dela.

Svarilo

pred ponaredbami,

ki niso „FLORIAN“ in zdravju ne koristijo!

Od onih glava te boli, a

želod'c krepil!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Letnik

2525

1911

naše „Družinske pratike“

je ravnokar izšel in se dobiva skoro po vseh trgovinah, na debelo pa v Ljubljani: v „Kato-liški bukvarni“, prodajalni „Katol. tisk. društva“, dalje v trgovini Ant. Krisper, Vaso Petričič in Iv. Korenčan; v Trstu: prodajalna „Katoliško tisk. društva“. — Cena komadu 24 vin., po pošti 10 vin. več. Zahtevajte jo povsod in ne dajte si vsiljevati drugih pratik.

A. ŽIBERT

• LJUBLJANA •
PREŠERNOVA ULICA

PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, sfranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (gvanfnega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali prosto blagovnilne se poslužiti tvrdke

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice tvrdke so: Pri Skofu, Pogačarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bode te prepričali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in prijazni postrežbi

Pazite natančno na imenovane tvrdke!

Na deželo se pošiljajo vzorci poštnine prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb. - Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.
Cene najnižje.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Šifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. SMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKA POSOJILNICA« nasproti gostilne pri »FIGOVCU«.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono	nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic 2 kroni 50 vin.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljeno in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.	Profinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.	Ribje olje, steklenica 1 krono.
Kapljice proti zobobolu, steklenica 20 vin.	Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oces, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.	Tinktura za želodec, odvajalno, krepljeno in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 90 vin., 6 steklenic 1 krono
Obliž za kurja očesa, bradavice in trdo kožo, mala škatljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.	Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Odvajalne kroglice, škatljica 80 vin.	Trpotčev sok, izvrstno priporoček proti kašlju stekl. 1 K.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju	Železnato vino, steklenica 8 kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
	Železnate kroglice, proti bleddici (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., velika 1 krono 60 vin.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot: izgotovljenih oblek domačega izdelka, velika izbira klobukov in čepic, vseh velikosti obuvala, perila, ovratnic, kovečkov za izseljence, srebrnih ur in verig in vseh galanterijskih predmetov priporočam

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908 čez 72 milijonov K.

Lastna glavica kron 420.537-92

Stanje vlog čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela »Union« za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4 1/2 % brez kaknega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih 100 kron čistih 4-50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg. Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«, Ivan Pollak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4 %, to je: daje za 200 kron 9 kron 30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r. predsednik. podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17

priporočata svoje bogate zaloge ::

voznih koles

Šivalni stroji za rodbino in obrt

